

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Ефективна ЕКОНОМІКА

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

№ 5, 2014 [Назад](#) [Головна](#)

УДК: 620.91:658.5

Т. І. Грицюк,
викладач кафедри маркетингу, Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпропетровськ
Т. В. Василенко,
спеціаліст, Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, м. Дніпропетровськ

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ «ЗЕЛЕНОЇ ЕКОНОМІКИ» У КРАЇНАХ СВІТУ

T. I. Gritsuk,
Lecturer, Department of Marketing, Dnipropetrovsk Alfred Nobel University, Dnipropetrovsk
T. V. Vasilenko,
specialist, Dnipropetrovsk Alfred Nobel University, Dnipropetrovsk

STRATEGIC PRIORITIES OF DEVELOPMENT OF "GREEN ECONOMY" AT COUNTRIES OF THE WORLD

У статті розглядаються стратегічні напрямки реалізації моделі «зеленої» економіки в різних країнах світу та її загальні принципи. Проаналізовано стратегічні пріоритети формування нових «зелених» напрямів економіки та екологічної трансформації господарства існуючих галузей. Запропоновано пошук таких шляхів подальшого розвитку, які ґрунтуються на збереженні природного потенціалу, що пов'язано з численними вигодами для міжнародного співтовариства і усіх націй з точки зору вирішення проблем продовольчої, енергетичної і водної безпеки і зміни клімату. Зазначено технічно досяжний потенціал відновлюваної енергетики, як механізму практичного забезпечення економічної безпеки в умовах загроз вичерпання ресурсів. Визначено пріоритетні формування державної політики на основі запровадження інноваційних екологічно безпечних технологій, що зможуть забезпечити сталий розвиток суспільства у стратегічній перспективі.

The article deals with the strategic directions of the model "green" economy worldwide, and its general principles. Analysis of strategic priorities for the formation of new "green" areas of economics and environmental management transformation of existing industries. A search of the ways for further development based on the preservation of natural potential, which is associated with numerous benefits for the international community and of all nations in terms of solving the problems of food, energy and water security and climate change. Pointed technically feasible potential of renewable energy as a practical mechanism to ensure economic security in terms of threats to resource depletion. The priority public policy based on the introduction of innovative environmentally sound technologies that will ensure the sustainable development of society in a strategic perspective. Innovative environmentally sound technologies that will ensure the sustainable development of society in a strategic perspective.

Ключові слова: «зелена» економіка, економічна безпека, стратегічні пріоритети, енергетична безпека, сучасні технології.

Keywords: "green" economics, economic security, strategic priorities, energy security, modern technologies.

Постановка проблеми. Глобальні проблеми людства – кліматичні зміни, вичерпання ресурсів, бідність, перенаселення, брак продовольства ускладнюються кризою соціально-економічної системи, побудованої на вільних ринкових відносинах. Процеси саморегуляції ринку негативно впливають на соціальне забезпечення та стан навколишнього природного середовища. Тому експерти ООН радять звернути увагу на формування нової «зеленої» економіки, яка передбачає зростання ролі держави і міждержавних органів у економічному регулюванні, створенні умов для розвитку бізнесу на основі нових «зелених» технологій та екологізації індустріальних галузей господарства. Питанню стратегічних пріоритетів розвитку «зеленої» економіки в контексті питань економічної безпеки й присвячено цю роботу.

Світова економіка пройшла той етап, коли ключовими факторами виступали природні ресурси. Криза, яка охопила майже всю планету, підтверджує необхідність пошуку таких шляхів подальшого розвитку, які ґрунтуються на збереженні природного потенціалу.

На конференції ООН з навколишнього середовища та розвитку в 1992 році була закріплена концепція сталого розвитку. Основна ідея концепції сталого розвитку полягає у забезпеченні такого соціально-економічного розвитку, що зберіг та розширив можливості, які є у людства сьогодні, не нашкодивши при цьому майбутнім поколінням. Процес пошуку ефективної моделі реалізації даної концепції значно прискорився внаслідок останньої економічної кризи і повернув науковців до «зеленої економіки».

Загальні принципи «зеленої економіки» закріплені в документах ЮНЕП (наприклад, «Глобальний новий зелений курс ЮНЕП»), в яких запропоновано і визначення: зелена економіка – це господарська діяльність, «яка підвищує добробут людей і забезпечує соціальну справедливість, і, при цьому, істотно знижує ризики для навколишнього середовища та збіднення природи» [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Існують численні вітчизняні і дуже багато зарубіжних досліджень, пов'язаних із проблемою «зеленої» економіки та екологізації індустріальних галузей господарства. Особливо виділяються роботи таких авторів, як: Б. Буркинський Т. Галушкіна, З. Герасимчук, Б. Данилишин, П. Кругман, В. Реутов, А. Харічков, Є. Хлобистов, М. Хвесик та ін. З позиції державної економічної безпеки проблема формування «зеленої» економіки в Україні вивчалася недостатньо.

Офіційно, політика «зеленої економіки» прийнята ОЕСР у 2009 році в якості стратегічного напрямку розвитку («Стратегія зеленого зростання ОЕСР») [2]. В Європі офіційним документом з даного питання виступає «Дорожня карта та стратегія ресурсоефективної зеленої економіки Європи». Прийнята і «Дорожня карта низько вуглецевого зеленого зростання» для країн Азії та Тихого океану [3]. В Росії модель «зеленої економіки» в доповіді «Стратегія 2020» [4], в Казахстані розроблена Концепція переходу до «зеленої економіки» [5].

Україна не залишилась осторонь процесу побудови «зеленої економіки» і у 2012 році приєдналась до «зеленої платформи» ЮНІДО. Основні кроки з розбудови даної моделі визначені в Державній програмі внутрішнього виробництва до 2015 року та Законом України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» [6].

Існують численні вітчизняні і дуже багато зарубіжних досліджень, пов'язаних із проблемою «зеленої» економіки та екологізації індустріальних галузей господарства. Серед науковців, які досліджують проблеми «зеленої економіки», виділяються праці М.Букчина, Дж.Джекобса, Р.Карсона, Л.Маргуліса, Д.Медоуза.

При підтримці названих та інших вчених з 2006 року видається Міжнародний журнал «зелена економіка». В українській науці даним напрямом займаються такі науковці, як Б.Буркинський, Т.Галушкіна, Б.Данілішин, Б.Степаненко, М.Хвесік, О.Чмир та інші. З точки зору практичної реалізації моделі «зеленої економіки» в українському суспільстві дана проблематика недостатньо вивчена, що видно і з нормативно-правового забезпечення, і з наукових публікацій.

Метою статті є огляд стратегічних напрямків реалізації моделі «зеленої» економіки в різних країнах світу.

Основні результати дослідження. Фінансова криза, яка розпочалась ще у 2008 році, спонукала світову спільноту переосмислити шляхи подальшого розвитку. Якщо у 1992 році мова йшла про наближення випробувань нового тисячоліття, то з початком 2000-х років ці випробування вже відбуваються.

Разом із фінансовою кризою, у світі відбуваються інші негативні процеси. Якість 60% основних світових екосистем цих товарів та послуг знизилась внаслідок нерационального використання природних ресурсів. В результаті – поступове знищення екосистеми нашої планети:

- згідно прогнозів, через 20 років запаси води будуть задовольняти лише 60% світової потреби. 2,6 млрд. людей не мають доступу до базової санітарії;
- протягом 1990 – 2005 рр. площа лісів щорічно зменшувалась на 13 млн. га.;
- сільськогосподарський сектор за традиційних технологій обробітку землі споживає понад 70% світових ресурсів питної води та є відповідальним за 13% світового обсягу викидів парникових газів;
- лише 25% всіх відходів сьогодні утилізують або регенерують;
- рівень концентрації CO₂ в атмосфері майже досяг екологічного порогу [7].

Впродовж двох останніх десятиліть великі кошти вкладалися в нерухомість, видобуток вичерпних видів палива і структуровані фінансові активи з вбудованими похідними фінансовими інструментами, проте порівняно мало коштів було витрачено на розвиток "поновлюваної" енергетики, підвищення енергоефективності, систему громадського транспорту, на розвиток стабільного сільського господарства, захист екосистем і біорізноманітності, а також збереження ґрунту і води. Насправді, більшість стратегій економічного розвитку і зростання заохочували швидке накопичення фізичного, фінансового і людського капіталу, проте за рахунок надмірного виснаження природного капіталу, природні ресурси і екосистеми були принесені в жертву.

Оскільки виснажується світовий запас природних багатств (причому процес виснаження нерідко незворотній), сучасна модель соціально-економічного розвитку і зростання згубно позначається на добробуті нинішніх поколінь і створює величезні ризики і проблеми для майбутніх поколінь. Нещодавні численні кризи дуже характерні для нинішньої економічної моделі. Існуючі правила і ринкові стимули посилюють проблему нерационального розподілу капіталу, оскільки компанії дозволяється здійснювати діяльність, що має важливі екологічні і соціальні наслідки, найчастіше без будь-якого зовнішнього обліку та контролю.

«Вільні ринки не передбачають вирішення соціальних проблем» [8], тому існує потреба у вдосконаленні державної політики, включаючи заходи в області ціноутворення і регулювання, з метою зміни неправильних ринкових стимулів, що обумовлюють нерациональний розподіл капіталу та ігнорують соціальні і екологічні наслідки. Роль продуманих постанов регулюючих органів, політики і державних інвестицій як чинників, здатних змінити модель приватного інвестування, теж все частіше признається і доводиться історіями успіху з усіх регіонів світу, особливо з тих, що розвиваються [9].

Така ситуація призвела до появи нового підходу (концепції, моделі) подальшого світового розвитку. На Форумі «Ріо + 20» у 2012 році ЮНЕП представила доповідь «Назустріч «зеленій економіці», яка направлена на реалізацію таких цілей, як боротьба із бідністю та досягнення сталого розвитку у XXI столітті.

В доповіді ЮНЕП йдеться про необхідність інвестування 2% світового ВВП в десять ключових секторів «зеленої» економіки:

- сільське господарство;
- житлово-комунальне господарство;
- енергетика;
- рибальство;
- лісове господарство;
- промисловість;
- туризм;
- транспорт;
- утилізація та переробка відходів;
- управління водними ресурсами [10].

У «зеленій» економіці зростання доходів і зайнятості забезпечується державними і приватними інвестиціями, що зменшують викиди вуглецю і забруднення, підвищують ефективність використання енергії і ресурсів та запобігають втраті біорізноманітності і екосистемних послуг. При цьому наголошується, що державні інвестиції та витрати на «озеленення» економіки повинні стати пріоритетними.

Заохочення інвестицій в ключові екосистемні послуги і розвиток виробництва з низьким рівнем викидів вуглецю призводить до економічного зростання, яке характеризується значним послабленням зв'язків з шкідливим впливом на довкілля, а також демонструє істотне скорочення глобального екологічного сліду.

Концепція «зеленої» економіки не заміняє собою концепцію сталого розвитку, проте зараз усе більш поширено визнання того, що досягнення сталого розвитку майже повністю залежить від створення правильної економіки. Сталий розвиток залишається найважливішою довгостроковою метою, але для її досягнення ми повинні зробити нашу економіку «зеленою».

У ряді країн вже розроблені стратегії або плани «озеленення» національної економіки. Ці стратегії розрізняються з точки зору пріоритетів, а також інтерпретації «зеленої» економіки. Країни ставлять перед собою конкретні цілі, пов'язані з тими або іншими аспектами «зеленої» економіки. Дані цілі охоплюють широкий діапазон сфер - від викидів парникових газів і якості води до енергоефективності нового житла і просторового розподілу природних екосистем.

Велику роль у втіленні моделі «зеленої економіки» в життя вніс Економічна і Соціальна Комісія для Азії і Тихого океану (ЕСКАТО). За ініціативою ЕСКАТО у 2005 р. була прийнята стратегія «зеленого» зростання, яка спочатку включала чотири пріоритетні напрями : раціональні моделі споживання і виробництва; «озеленення» підприємств і ринків; стійка інфраструктура і «зелена» податкова і бюджетна реформи. Згодом були додані ще два напрями - інвестування в природний капітал і показники екологічної ефективності [8].

Республіка Корея була першою країною, яка оголосила реалізацію концепції «зеленого» зростання в якості національної стратегії. Основна увага у рамках цієї стратегії приділяється трьом елементам: промисловості, енергетиці та інвестиціям. У січні 2009 р. уряд Південної Кореї прийняв програму заходів із забезпечення «зеленого» зростання економіки, що передбачає інвестиції у розвиток відновлювальних джерел енергії (1,8 млрд. дол. США), залізниць (7,01 млрд. дол. США), створення автомобілів з низьким рівнем викидів (1,8 млрд. дол. США) і енергоефективних будівель (6,19 млрд. дол. США), раціональне використання водних ресурсів і переробку відходів (13,89 млрд. дол. США). Тут був введений принцип підвищеної відповідальності виробника і прийняті правила, що стосуються такої продукції, як батареї, шини, скляна і паперова упаковка і т.п., внаслідок чого коефіцієнти утилізації збільшилися на 14%, а отриманий економічний ефект склав 1,6 млрд. дол. [10].

Китай виявився лідером за розміром «зеленої» складової національного пакету антикризових заходів (33,4% від загальної суми); кошти плануються спрямувати на будівництво високошвидкісних залізниць, модернізацію мереж електропередач, вдосконалення систем водопостачання і водоочистки, переробку та захоронення відходів [9].

На даний час основною ідеєю «зеленої економіки» в Японії є «зелений розвиток» урбанізованих територій міст. У рамках економічних заходів по стимулюванню економіки передбачено виділення 1,7 млрд. дол. США на будівництво будинків з використанням енергозберігаючих технологій, 1,3 млрд. дол. США – на збільшення внутрішнього виробництва екологічної продукції. Наприклад, в Японії розроблено проект екологічно чистого житлового будинку з саморегулюючою системою електропостачання і опалювання. Також найближчими роками уряд Японії планує виділити 209 млрд. ен (1,72 млрд. дол. США) на допомогу автовиробникам, що розроблюють нові «зелені» технології. Зокрема, уряд субсидуватиме виробництво електробатарей і двигунів на паливних елементах.

Одним з центральних елементів концепції «зеленої» економіки Туреччини є інтеграція усіх аспектів енергоефективності на етапах виробництва, розподілу і споживання енергії. Однією з основних цілей є зниження викидів двоокису вуглецю. Для цього заплановані заходи в області ціноутворення, конкуренції, зміни поведінки і технологічного розвитку в усіх галузях економіки. Крім того, розглядаються такі напрями діяльності, як електрифікація транспорту, а також модернізація житлового фонду і енергоспоживаючого обладнання [10].

У Європейському Союзі прийнято пан'європейський План відновлення економіки, яким передбачено вливання допомоги у розмірі 400 млрд. євро на підвищення купівельної спроможності, стимулювання економічного зростання і створення робочих місць. Планом відновлення економіки передбачається прийняття низки екологічно-орієнтованих заходів, зокрема по боротьбі із зміною клімату, в галузі енергоефективності, чистих технологій, підвищення екологічно-орієнтованих професійних знань і підтримки екологічно-орієнтованої продукції.

«Ресурсоефективна Європа» - одна з семи ключових ініціатив у рамках стратегії «Європа 2020», спрямована на забезпечення розумного, стійкого і справедливого зростання. Ця ключова ініціатива покликана задати рамки для розробки стратегій і планів, спрямованих на забезпечення переходу до

ресурсоефективної, низьковуглецевої економіці, яка дозволить:

- поліпшити економічні показники з одночасним скороченням споживання ресурсів;
- виявити і створити нові можливості для економічного зростання, інновацій і підвищення конкурентоспроможності ЄС;
- забезпечити безперервний постачання ключових ресурсів;
- боротися із зміною клімату і обмежити дію на довкілля, пов'язану з використанням ресурсів.

Крім того, багато держав-членів ЄС розробили національні плани відновлення економіки.

Стратегія відновлення, прийнята урядом Ірландії в 2009 році, задає рамки для оновлення економіки на основі принципів сталого розвитку. Стратегія передбачає заходи по створенню «зелених» робочих місць і розглядає поліпшення стану довкілля і надійне енергозабезпечення в якості пріоритетного напрямку діяльності. Можливості для галузей, що виробляють екологічно орієнтовану продукцію і послуги, включають:

- ефективне використання ресурсів і енергії;
- розвиток нових галузей бізнесу;
- розвиток місцевих (залежних від місцевого довкілля) галузей, наприклад, харчової промисловості і туризму;
- екологічні технології, що дозволяють понизити споживання сировини і енергії, зменшити об'єми викидів, витягати цінні побічні продукти і ефективно вирішувати проблеми утилізації відходів.

Розвиток «зеленої» економіки в Данії задекларований у відповідній Угоді. Мета Угоди про «Зелене зростання» - забезпечити охорону довкілля і клімату, одночасно створивши умови для розвитку сучасного і конкурентоспроможного сільського господарства і харчової промисловості. До 2015 року інвестиції в «зелене зростання» складуть 13,5 млрд датських крон, що дозволить країні повністю виконати свої екологічні зобов'язання, прискорити економічне зростання і підвищити рівень зайнятості. До складу Угоди про «Зелене зростання» входять: План Данії по довкіллю до 2020 року; Стратегія зростання «зеленого» сільського господарства і харчової промисловості.

Міністерство довкілля Німеччини керує розробкою Національної програми підвищення ресурсоефективності. Основним завданням програми є мінімізація дії на довкілля, пов'язаної з отриманням і переробкою сировинних ресурсів.

В Австрії був розроблений План дій у сфері ресурсоефективності (REAP), який відповідає Національній стратегії сталого розвитку. REAP покликаний сформувати основу і створити стимули діяльності з підвищення ресурсоефективності відносно забезпечення конкретних типів ресурсів (наприклад, поновлювані ресурси), а також окремих галузей (наприклад, будівництво). Особливий акцент робиться на ефективне використання таких ресурсів, як метали, корисні копалини і біомаса. Крім того, документ приділяє увагу взаємозв'язкам між ефективним використанням енергії та інших ресурсів, наприклад води і земельних ресурсів [6].

У Великобританії задекларовано розвиток економіки з низьким рівнем викиду двоокису вуглецю і «зеленими технологіями» як стратегію національного розвитку. Зокрема, оприлюднені «зелені» проекти, націлені на створення 100 тисяч робочих місць у будівництві шкіл, лікарень і залізниць.

Ставши президентом США, Барак Обама включив альтернативну енергетику в якості однієї із стратегічно важливих частин антикризової програми порятунку американської економіки. На розвиток поновлюваних джерел енергії планується виділити 150 млрд. дол. США (19% від загального об'єму антикризового фінансування) впродовж 10 років. До 2013 р. їх доля в енергетичному балансі США повинна скласти 10%. Крім того, передбачається здійснення аукціонів серед компаній з купівлі лімітів на викиди шкідливих газів. Кошти від аукціонів підуть на фінансування розробок в сонячній, вітряній та інших видах альтернативної енергетики. Очікується, що до 2050 р. викиди вуглекислого газу мають бути на 80% нижче за рівень 1990 років.

В Україні 21 грудня 2010 року був ухвалений Закон України «Про основні принципи (стратегії) державної екологічної політики на період до 2020 р.» [7]. Згідно з цим документом стратегічною метою національної екологічної політики є стабілізація і поліпшення стану довкілля для безпечного життя і здоров'я населення, а також впровадження екологічно збалансованої системи природокористування.

Головним механізмом реалізації даної стратегії є Національний план дій з охорони довкілля на 2011-2015 рр., який передбачає такі пріоритетні напрями:

- захист атмосферного повітря;
- охорона водних ресурсів;
- охорона земель і ґрунтів;
- охорона лісів;
- охорона геологічного середовища і надр;
- безпечне управління з відходами і небезпечними хімічними речовинами;
- забезпечення біологічної безпеки;
- впровадження чистішого виробництва;
- розвиток інфраструктури екологічно чистих видів транспорту;
- енерго- і ресурсозбереження в промисловості і приватному секторі;
- екологічно орієнтовані технології ведення сільського господарства;
- екологічний і зелений туризм.

Формування «зеленої» економіки є сучасним трендом забезпечення

економічної безпеки держави в умовах глобалізації. Серйозної уваги потребує зменшення бідності, контролю за використанням природних ресурсів, збільшення кількості робочих місць. Застосування ринкових механізмів рекомендується поєднувати з державним та міжнародним регулюванням економічних процесів. Покращання екологічної ситуації перестане бути рядком витрат державного бюджету, а стає власне суттю нової економічної системи. Таким чином держава формує нові економічні умови ведення бізнесу, які приваблюють інвестиції саме в розвиток нових «зелених» галузей та екологічної трансформації («озеленення») традиційного господарства.

Висновки. Таким чином, на сучасному етапі основою успішного розвитку країн є впровадження державної політики, спрямованої на економічне піднесення відповідно до новітніх глобальних тенденцій сталого розвитку, а саме – до моделі «зеленої економіки».

Модель «зеленої економіки» поглиблює та розвиває концепцію сталого соціально-економічного розвитку. Вона виникла у відповідь на виклики сучасності, пов'язані з деградацією природного капіталу, посиленню бідності у світі, прискоренням настання та масштабністю світових криз. На думку ЮНЕП, не існує якогось-небудь універсального рішення для забезпечення переходу до «зеленої економіки». Усі заходи мають бути пов'язані з характеристиками і природною спадщиною кожної країни, рівнем її розвитку, ефективністю діяльності її установ, а також характером і масштабами переважаючих дефектів ринкового механізму, секторами, визначеними в якості пріоритетних, цільовими показниками і іншими чинниками, специфічними для конкретної ситуації.

Необхідно визнати, що перехід до «зеленої» економіки обіцяє численні вигоди для міжнародного співтовариства і усіх націй з точки зору вирішення проблем продовольчої, енергетичної і водної безпеки і зміни клімату. Дана модель розглядається як ефективна міра реагування на фінансову кризу, яка зрештою може привести до досягнення цілей в області розвитку, проголошених в Декларації тисячоліття. В той же час необхідно продовжувати подальше вивчення «зеленої» економіки, зокрема, стосовно країн, що розвиваються, і країн з перехідною економікою.

Література.

1. Российский национальный комитет содействия Программе ООН по окружающей среде. Глобальный зеленый новый курс. Доклад //UNEP, 2009г. // [Електронний ресурс] / Режим доступу: www.unclearn.org/sites/www.unclearn.org/files/.../UNEP90_RUS.pdf.
2. Organization for economic co-operation and development Declaration on Green Growth, adopted at the Meeting of the Council at Ministerial Level on 25 June 2009. [C/MIN(2009)5/ADD1/FINAL] // [Електронний ресурс] / Режим доступу: www.oecd.org/env/44077822.pdf.
3. European Commission. Europe 2020: a European strategy for smart, sustainable and inclusive growth. Brussels, COM(2010) 2020 // [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://europa.eu/press_room/pdf.
4. Институт устойчивого развития Общественной палаты Российской Федерации. Центр экологической политики России. Навстречу «зеленой» экономике России (обзор) // [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://sustainabledevelopment.ru/upload/File/Reports/ISD_UNEP_GE_Rus.pdf.
5. Энергия единства. «Зеленая» экономика: глобальный тренд развития // KAZENERGY. – 2013. – №2 (57).
6. Закон України про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року: [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2818-17>.
7. Бережна Ю.С. Концепція «зеленої економіки»: міжнародний аспект / Ю.С. Бережна. // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского Серия «Юридические науки». – 2012. – № 1. – С. 210-215.

8. UNEP. Green Economy Developing Countries Success Stories. (2010) // [Електронний ресурс] / Режим доступу: www.unep.org/greeneconomy_successstories.

9. ЮНЕП. На встречу зеленой экономике: путь к устойчивому развитию и искоренению бедности. Обобщающий доклад для властных структур (2011) // [Електронний ресурс] / Режим доступу: www.unep.org/greeneconomy.

10. ВГО "Розвиток та довкілля". Зелена економіка (Стаття № 2) // [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.dae.org.ua/ua/our-topics/green-economy/49-2.html>.

References.

1. Russian National Committee for the United Nations Environment Programme (2009), "Global Green New Deal. Report", available at http://www.unclearn.org/sites/www.unclearn.org/files/UNEP90_RUS.pdf (Accessed 05 March 2014).

2. Organization for economic co-operation and development Declaration on Green Growth, adopted at the Meeting of the Council at Ministerial (2009), [C/MIN(2009)5/ADD1/FINAL], available at <http://www.oecd.org/env/44077822.pdf> (Accessed 25 March 2014).

3. European Commission (2010), "Europe 2020: a European strategy for smart, sustainable and inclusive growth". Brussels, COM (2010) 2020, available at http://europa.eu/press_room/pdf (Accessed 21 March 2014).

4. Institute for Sustainable Development of the Public Chamber of the Russian Federation (2012), "Center for Russian Environmental Policy. Towards a "green" economy of Russia (review)", available at http://sustainabledevelopment.ru/upload/File/Reports/ISD_UNEP_GE_Rus.pdf (Accessed 10 December 2013).

5. Energy unity (2013), "Green" economy: the global trend of development", available at <http://www.kazenergy.com/ru/2012-06-20-08-42-46/2012-06-20-13-01-53/9027-1-r-.html> (Accessed 29 December 2013).

6. The Verkhovna Rada of Ukraine (2010), The Law of Ukraine "Of basic principles (strategy) of the State Environmental Policy of Ukraine till 2020", available at <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2818-17> (Accessed 25 March 2014).

7. Berezhna, Yu.S. (2012), "The concept of "green economy": the international dimension", *Uchenye zapysky Tavrycheskoho natsional'noho unyversyteta ym. V.Y. Vernadskoho. Seryia «Yurydycheskye nauky»*, vol. 1, pp. 210-215.

8. UNEP (2010), "Green Economy Developing Countries Success Stories", available at http://www.unep.org/.../greeneconomy_successstories (Accessed 28 January 2013).

9. UNEP (2011), "To meet the green economy: the path to sustainable development and poverty eradication. Synthesis report to authorities", available at www.unep.org/greeneconomy (Accessed 19 December 2013).

10. NGO "Development and Environment" (2012), "Green Economy (Article number 2)", available at <http://www.dae.org.ua/ua/our-topics/green-economy/49-2.html> (Accessed 28 January 2013).

Стаття надійшла до редакції 19.05.2014 р.

ТОВ "ДКС Центр"